

Білоусов В. М., старший викладач,
Вишневський О. С., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ВІД ПІРАТСТВА В УКРАЇНІ

Сьогодні, коли комп'ютер та вихід в Інтернет є майже у кожного українця, широкого поширення набуло таке поняття як «піратство». Згідно ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [1] піратство у сфері авторського права це опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення.

Міжнародний альянс інтелектуальної власності (ІПА, «International Intellectual Property Association») випустив чергову редакцію «Priority Watch List». Це список з 13 країн під особливою увагою за рівнем піратства. У список потрапили Україна та Росія. При цьому Україна нарівні з Іспанією, Коста-Рікою, Філіппінами й В'єтнамом була занесена до пріоритетного списку лише в 2010 році.

За даними Міжнародного союзу електров'язку (МТУ) відзначає, що в Україні проникнення Інтернету складає 33,7%, а онлайн-аудиторія – 15,3 млн. чоловік. Це, на думку ІПА, дозволяє розвиватись інтернет-піратству у пірінгових і файлообмінних мережах. Україна зараз є однією з небагатьох країн світу (поряд з Росією) із системою плати за закачування піратського фільму або музики, а також «батьківщиною» деяких із найпопулярніших BitTorrent-систем у світі, при цьому деякі схожі сайти відкрито рекламуються. Файлообмінник EX.ua назвали серед найбільших порушників, близько 50% користувачів, які скачують контент в он-лайні незаконно, користуються цим сервісом [3].

Аналіз судової практики у веб-середовищі в українському сегменті Інтернету дозволяє зробити висновок про те, що Україна в питанні піратства просто ідеальна. Жодного судового рішення, яке набуло б чинності щодо притягнення до відповідальності власників Інтернет-ресурсів (операторів телекомунікацій або ж провайдерів телекомунікацій).

Українці, як і інші використовують нелегальне програмне забезпечення, але масштаби таких порушень в Україні значно більші. Всесвітньо відомий журнал «Wired» навіть відрядив до нас одного зі своїх журналістів, а потім тисячі читачів цього видання по всьому світу побачили наступні рядки:

«Ласкаво просимо в Україну, де комп'ютерне піратство стало елементом національної гордості ... Моя прогулянка починається на ринку «Петрівка», що розкинувся під відкритим небом північного Києва ... лотки виблискують CD, CD-ROM, DVD і відеокасетами за ціною від 40 центів до 3\$... Мій погляд привертає диск групи «Metallica», завдяки формату MP3 на диск помістилося 9 альбомів, 123 композиції музики в стилі heavy metal. Ціна: 3 долари. В Америці ж тільки одні відрахування музикантам, видавцеві і звукозаписної компанії склали б 27\$... Коли мені на очі потрапила копія Microsoft Office XP за 2.20\$ (в той час як в США це програмне забезпечення коштує 580\$), я запитав: «Де це зробили?», продавець, розриваючись від почуття патріотизму, відповів: «Тут, у Києві...» [4].

Таким чином, боротьба з комп'ютерним піратством та охорона авторських прав зараз є однією з актуальних проблем світу, та й України в тому числі. В українському суспільстві склалася дві протилежні думки. Прибічники першої позиції, носіями якої є суб'єкти законодавчої ініціативи, контролюючі органи, імпортери та суб'єкти права інтелектуальної власності, вважають, що це є зло для суспільства та економіки країни. А інша позиція полягає в тому, що це є ніби благо й захист для населення від поширення занадто дорогої ліцензованої продукції, яка є недосяжною для українців через низьке матеріальне становище людей в державі. Середньостатистичний українець не може собі дозволити купити ліцензійний диск за 500 гривень і на мою думку це є однією з найголовніших проблем піратства.

Існує велика кількість проблем пов'язаних із захистом порушеного права. У разі, якщо провайдер буде зареєстрований в одній із країн Західної Європи або в Японії, доведеться витратити чималі кошти на судовий позов на території країни відповідача. Зокрема, якщо буде виявлена компанія, зареєстрована на території України, що, можливо, впливає на сервер, належний іноземному провайдеру, а після цього буде доведено, що саме з вини компанії, зареєстрованої на території України, відбулись порушення авторських прав на сервері, що належить іноземній компанії.

Торкаючись теми захисту авторського права в Інтернеті, необхідно враховувати й те, що питання забезпечення доказів порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, розміщені в Інтернеті, є досить проблематичним. Так, приміром, в Україні дотепер немає практики стосовно права посвідчення нотаріусами веб-сторінок, отриманих методом копіювання зображення з екрана (технологія screenshot). Стаття 1 Закону України «Про нотаріат» [2] передбачає серед повноважень нотаріусів обов'язок засвідчити права й факти, що мають юридичне значення, а також здійснювати інші дії, передбачені цим Законом, для надання їм юридичної вірогідності. Весь спір перебуває в площині того, чи можна розцінювати знаходження певного матеріалу в Ін-

тернеті як юридично значимий факт. На дане запитання дотепер немає відповіді через побоювання того, що Інтернет – ненадійне джерело й усе, що в ньому знаходиться, не може бути юридично значимим і достовірним, оскільки він занадто піддається зломам, спрямованим саме на перекручування інформації, розміщеної в цьому ресурсі.

Література

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України за станом на 05.12.2013 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2013.
2. Про нотаріат: Закон України. Чинне законодавство зі змінами та допов. станом 22 серп. 2013 р. – К. : Паливода А. В., 2013. – 48 с.
3. Бойченко А. «Захист авторського права й суміжних прав в Інтернеті» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.law24.biz>
4. Горбенко Р. Компьютерное пиратство на Украине стало «культурным» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www/crime-research.ru/library/Gorb6.html>.

УДК 349.2.331.105.44 (043.2)

Вавженчук С. Я., к.ю.н., доцент,
Київський національний економічний університет
ім. В. Гетьмана, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРОФСПІЛКОЮ ОСНОВНИХ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ

Потужні реформаційні процеси трудо-правового поля та латентні проблеми реалізації основних трудових прав фокусують увагу на необхідності якісно нового та ґрунтовного дослідження механізму охорони конституційних трудових прав працівників профспілками, як базової конструкції колективної охорони розглядуваних прав.

Наукова доктрина у цій сфері формувалася такими відомими правниками як, В. Венедіктов, М. Іншин, Т. Пашук, О. Процевський, В. Прокопенко, В. Смолярчук, С. Хонібел, Н. Хуторян, В. Цвіх, Ф. Цесарський, Д. Черняєва, В. Щербина та ін. Метою даної роботи є окреслення на базі наукової доктрини та чинного законодавства актуальних проблем охорони профспілкою основних трудових прав працівників.

В умовах сьогодення в Україні склалася ситуація, за якої кількість утворених профспілок постійно зменшується, особливо серед підприємницьких товариств. Новітні підходи до управління трудовими процесами на перший план виводять міжлюдські стосунки, неформальні контакти між адміністрацією юридичної особи та працівниками, в результаті чого значна кількість опитуваних роботодавців та працівників вважають, що необхідність в